

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.474/2024/6.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	dr. Darányi József Tibor ügyvéd (felperesi képviselő címe)
Az alperes:	vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Tavaszi Helga kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszonyból származó megbízási díjjal kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (17. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Győri Törvényszék 5.K.701.290/2023/16. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 167.500 (százhatvanhétezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az alperes hivatásos állományú tagjaként a helységi Katasztrófavédelmi Kirendeltség kötelékébe tartozó helységi Hivatásos Tűzoltóparancsnokság állományában készenléti jellegű 24/48 órás váltásos szolgálati rendben, beosztott tűzoltó beosztásban teljesített szolgálatot. A perrel érintett, 2021. június 1. és 2022. november 30. napja közötti időszakban – külön díjazás vagy egyéb ellentételezés nélkül – rendszeresen ellátott a beosztásához nem tartozó, a különlegesszer-kezelő munkakörhöz kapcsolódó feladatokat is.

[2] A felperes szolgálati panaszában a tételesen megjelölt napokon (2021. június 1., 11., 22., 25., július 4., 10., 25., 31., augusztus 21., 30., szeptember 11., 27., október 17., 26., december 1., 2022. január 9., április 30., május 3., 9., 18., június 5., 11., július 14., 17., 20., augusztus 13., 31., szeptember 3., 24., október 13., november 2., 8., 29.) teljesített, különlegesszer-kezelő beosztáshoz tartozó többletfeladat-ellátásának ellentételezése érdekében megbízási díj megállapítását és annak folyósítását kérte. Az alperes a panasznak részben adott helyt, amelynek keretében a felperes részére a 2021. június és július havi szolgálatteljesítésre vonatkozóan a rendvédelmi illetményalap 50%-ának megfelelő mértékű, összesen 38.650 forint megbízási díjat állapított meg. A panaszt az ezt meghaladó részében felterjesztette a Főigazgatóság főigazgatójához, aki azt határozatával elutasította.

A kereset és a védírat

[3] A felperes a pontosított keresetében – a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján – 396.170 forint megbízási díj és annak 2022. március 1. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését a perbeli időszak 15 hónapja alatt összesen 35 (helyesen: 33) alkalommal ellátott különlegesszer-kezelő feladatok teljesítésére hivatkozással terjesztette elő, annak összegét pedig – levonva a 2021. június-július hónapokra kapott megbízási díjat – az illetményalap 75%-ában határozta meg. Álláspontjának alátámasztásaként a többletfeladat-ellátás díjazása, a munkaköri leírás egyoldalú munkáltatói kiegészítése, annak értelmezése, továbbá a díjazás mértéke kapcsán kialakult egységes ítélkezési gyakorlatra hivatkozott (BH2018. 259., Mfv.II.10.179/2011/4., Mfv.I.10.751/2016/4., Kfv.VII.37.193/2020/8., Kfv.VII.39.246/2020/4.).

[4] Az alperes védíratában a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerúségét is vitatta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 299.539 forint és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az

alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 154.030 forint perköltséget. Döntését – az ügy érdemét illetően – a Hszt. 45. § (1) bekezdésére, 71. § (1) bekezdés c) pontjára, (2) és (5)-(6) bekezdéseire; a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 30/2015. BMr.) 2. § (1) bekezdés ba) pontjára, 5. számú melléklet III. fejezet 21. és 25. pontjaira; a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 33/2015. BMr.) 10. § (2) bekezdésére; továbbá a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BMr.) 35. § (6) bekezdésére alapította.

[6] Megállapította, hogy a beosztott tűzoltó és a különlegesszer-kezelő két, egymástól különálló beosztás, utóbbi ellátása magasabb szintű szakmai követelményeket támaszt, továbbá nagyobb felelősséggel és fokozottabb igénybevétellel jár. A rendelkezésére álló okirati bizonyítékok alapján rögzítette, hogy a felperes a perbeli időszakban alperesi utasításra a saját beosztásának ellátása mellett a különlegesszer-kezelő beosztáshoz tartozó feladatokat is rendszeresen ellátta; a tevékenysége nem egyetlen, komplex feladatkör ellátásának, hanem két, egymástól világosan elkülönülő beosztáshoz tartozó párhuzamos feladatellátásnak minősült. Kiemelte, hogy az alperes által hivatkozott 28/2019. Igazgatósági Intézkedés (alperesi SZMSZ) nem minősül jogszabálynak, a bíróságra nézve kötelező erővel nem bír, így nem alapozhatja meg azt a jogi következtetést, hogy a megbízási díjra való jogosultság körében a rendszeresség csak akkor állapítható meg, ha legalább havi 4 alkalommal történt többletfeladat-ellátás. Elvetette az alperes azon kifogását is, miszerint a felperes azért sem jogosult megbízási díjra, mert a különlegesszer-kezelő feladatokat a saját beosztásához tartozó feladatok helyett látta el, a peradatok szerint ugyanis a saját beosztásából adódó kötelezettségeinek ellátása alól mentesítést nem kapott. Elvi élel rögzítette, hogy a bíróságot a munkáltató által kialakított belső gyakorlat nem köti.

[7] A megbízási díj összezszerűsége körében kifejtette, hogy a vizsgált időszakon belül a felperes eltérő gyakorisággal látta el a különlegesszer-kezelő feladatokat: voltak olyan hónapok, amikor erre csupán egy-két szolgálat alkalmával került sor, és voltak olyanok is, amikor azokat három vagy annál több szolgálat alkalmával teljesítette. E differenciálás alapján megállapította, hogy a felperes a 2021. év augusztus, szeptember, október, december, valamint a 2022. év január, április, június, augusztus, szeptember és október hónapjaiban – mivel ezen időszakokban háromnál kevesebb szolgálat alkalmával látott el többletfeladatokat – a rendvédelmi illetményalap 50%-ának megfelelő díjazásra jogosult. Ezzel szemben a 2021. június, július, 2022. május, július, november hónapok tekintetében – a havi három vagy többszöri többletfeladat-ellátásra figyelemmel – az illetményalap 75%-ának megfelelő összegű díjazás illeti meg azzal, hogy e megítélt összegből le kell vonni az alperes által már kifizetett 2021. június-július havi 50%-os mértéket. A díjazás összegének meghatározása során súlyozottan értékelte azt, hogy a felperes speciális szakképzettséggel rendelkezik, továbbá a fent megjelölt hónapokban anyagi felelősséggel is tartozott a különleges szerpségéért és magasabb besorolási kategóriába tartozó feladatokat is ellátott.

[8] Az elsőfokú perköltség kapcsán arra hivatkozott, hogy azt az alperes összezszerűen nem kifogásolta. A felperes a csatolt ügyvédi megbízási szerződés, a jogi képviselője két tárgyaláson történt megjelenése és részleges pernyertessége okán a megítélt összegre jogosult.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[9] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a megállapított megbízási díj összegének egységesen a rendvédelmi illetményalap 50%-ára történő mérséklését kérte. Indítványozta továbbá a felperesnek megítélt elsőfokú perköltség összegének – a fellebbezési tárgyaláson pontosított 100.000 (százezer) forintra történő – mérséklését. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a két beosztás egymástól jól elkülönülő feladatkör, azonban tévedett, amikor figyelmen kívül hagyta, hogy a hivatásos állomány tagja egy szolgálati napon csak egy beosztás ellátására képes. Ebből következően a felperes a megbízási díjra kizárólag abban az esetben lett volna jogosult, ha a helyettesített munkatárs beosztásába tartozó feladatok mellett, azokkal párhuzamosan a saját munkaköri feladatait is ellátta volna.

[10] A megbízás rendszerességének megállapítását illetően alapvető módszertani hibaként rótta fel, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, miszerint a felperes 24/48 órás szolgálati rendben egy hónapban átlagosan hét-nyolc alkalommal látott el szolgálatot. A rendszeresség vizsgálatát ehhez az átlaghoz és időintervallumhoz kellett volna viszonyítani, nem pedig az igénytel érintett teljes időszakhoz. A Pécsi Törvényszék 11.K.700.400/2021/19. számú ítéletére utalva kifejtette, hogy a rendszeresség mennyiségi feltétele a havi minimum három alkalommal (a munkaidő 40-50%-ában) történő helyettesítés, amelynek összességében el kell érnie a harminc napot. Az elsőfokú bíróság nem e helyes számítási mód alapulvételével, hanem – a Hszt. 11. § (1) bekezdésében meghatározott elévülési időt figyelembe véve – három év vonatkozásában vizsgálta a rendszerességet, meghatározva, hogy a felperes egy hónapban átlagosan hány alkalommal teljesített más beosztásban szolgálatot; így igazította az egy hónapban teljesített magasabb beosztásban töltött szolgálat számához a Hszt. 71. § (5) bekezdésében foglalt százalékolást. Kiemelte, hogy munkáltatóként – a Hszt. 163. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – a helyettesítéseket több, mint egy hónap vonatkozásában nem tudja kezelni, miután a helyettesítési díjak illetményként, havi rendszerességgel kerülnek kifizetésre. Ennek fényében leszögezte, hogy a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletében írt, egy évre vonatkoztatott százalékos meghatározás nem tartható. Miután a hivatkozott ítélet tartalmazta, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdésének értelmezését a bírói gyakorlat már elvégezte, kitért arra is, hogy a bírói jogértelmezés a jogalkalmazók számára nem kötelezően alkalmazandó, habár jelentősen segíti azt. Hangsúlyozta azt is, hogy a kifizetések, a rendszeresség megállapítása tekintetében a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, saját belső normával rendelkezik, amely a Kúria Mfv.II.10.549/2015/5. számú ítéletében foglaltak alapján került megalkotásra. A bírói gyakorlat szerint az eseti jelleggel, alkalmanként teljesített többletfeladat a megbízási díj iránti igényt nem alapozhatja meg (Kúria Mfv.II.10.093/2011/12., Mfv.II.10.759/2011/12., Mfv.II.10.172/2013/2., Mfv.II.10.320/2012/4. számú döntései).

[11] A másodlagos fellebbezési kérelemmel összefüggésben a Hszt. 71. § (5) bekezdésének, a 31/2015. BMr. 35. § (4), (6) bekezdéseinek, 92. § (2) bekezdés j) pontjának, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 369/2011. (XII. 13.) Korm. rendelet [helyesen: 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet] 13. § (5) bekezdésének, és a 33/2015. BMr. 10. § (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Leszögezte, hogy a megbízási díj százalékos mértékének meghatározása az alperesi Igazgató hatáskörébe tartozik, s a kialakult gyakorlat szerint az eseti helyettesítési feladatokkal megbízottak az illetményalap 50%-ának megfelelő mértékű megbízási díjban részesülnek.

[12] Jogsabálysértésként a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (2) bekezdését megjelölve – egyúttal a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számon közzétett eseti döntésére is hivatkozva – a felperesnek járó elsőfokú perköltséget eltúlzottnak tartotta. Előadta, hogy a felperesi jogi képviselő több felperes hasonló tényállású és azonos jogi megítélésű ügyében is eljár, a kereseti kérelme kardinális kérdései megegyeznek, a bíróság is több tárgyalást tűzött ugyanarra a napra, az ügyvédi munkadíj tehát nem áll arányban a kifejtett jogi tevékenységgel.

[13] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A többletfeladat-ellátás rendszeressége kapcsán hangsúlyozta, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdésében rögzített, a megbízási díjra való jogosultság feltételeként vizsgálandó „harminc napot elérő” időtartam helyes értelmezésére a kialakult és következetes bírói gyakorlat már iránymutatást adott, e szerint a munkaidő 10%-át meghaladó helyettesítés már rendszeresnek minősül. Az alperes által hivatkozott felsőbírósági határozatok más jogszabályi környezetre vonatkoztatva értelmezendők, azok a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (régi Hszt.) hatálya alatt bírtak relevanciával. Rámutatott, a szolgálatok átvételekor a saját feladatai ellátása alól nem kapott felmentést. Álláspontja szerint a törvényszék az elsőfokú perköltséget a pernyertesség-pervesztesség arányában helyesen állapította meg.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[14] A fellebbezés – az alábbiak szerint – alaptalan.

[15] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet – a fellebbezéssel támadott részében – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet keresetet elutasító részét nem támadta, így a felülbírálat e rendelkezésre nem terjedt ki. Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perben irányadó jogszabályi rendelkezéseket helyesen hívta fel és azokat a tényállásra helytállóan alkalmazta, ítéletének indokolásában a döntése indokait részletesen kifejtette, amellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

[16] A másodfokú bíróság a tényállást annyiban tartja szükségesnek pontosítani, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes a perbeli időszak többletfeladat-ellátással érintett 15 hónapja alatt – hivatkozásával szemben nem 35, hanem – 33 alkalommal látta el az eredeti beosztása mellett a különlegesszer-kezelői feladatokat. Mindez azonban a perben érvényesített igény jogalapjára és összecszerűségére nem hatott ki.

[17] Az alperes fellebbezésében elsősorban az ítélet anyagi jogi megalapozottságát és az annak körében lefolytatott bírói mérlegelést támadta. Az ítéltábla rögzíti, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdésében felsorolt többletfeladatok bármelyike megbízási díjra jogosít, amennyiben a hivatásos állomány tagja a megbízást az eredeti szolgálati beosztásának ellátása mellett végzi. A perbeli esetben a felperes a kereseti igényét kifejezetten a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára alapította, ennél fogva az elsőfokú bíróságot a Kp. 85. § (1) bekezdésében rögzített kérelemhez kötöttség elve alapján kizárólag ezen jogalap fennállásának vizsgálata terhelte, és ítéletét is erre az esetkörre alapította. Hasonlóképpen, a fellebbezés elbírálása során a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre is az elsőfokú ítélet – fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem által meghatározott keretek közötti – jogszerűségének vizsgálatára korlátozódik [Kp. 108. § (1) bekezdés], vagyis az ítélet helytállóságát abban a normatív keretrendszerben kell megítélnie, amelyben az elsőfokú bíróság a döntését meghozta.

[18] Az elsőfokú bíróság a hivatásos állomány tagjának többlettevékenységéért járó megbízási díj jogalapja körében helytállóan utalt a kiforrott és egységes ítélkezési gyakorlatra. A hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítése során köteles végrehajtani a munkaköri leírásában rögzített, és a munkáltató rendelkezése alapján a beosztásához tartozó, illetve a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is, azonban amennyiben az az adott szolgálati beosztáshoz nem tartozó, rendszeresen elvégzett további tevékenység, annak ellátása többletszolgálatnak minősül, amelynek elvégzéséért ellenszolgáltatásra jogosult (Mfv.I.10.304/2017/15.). A munkáltató a szolgálati érdekekre tekintettel esetenként valóban utasíthatja a hivatásos állomány tagját a beosztásához nem tartozó feladatok ellátására is, ezzel azonban nem csorbíthatja a hivatásos állomány tagjának a beosztástól eltérő feladatok tartós ellátása esetén fennálló, díjazásra vonatkozó törvényes jogosultságát. A munkáltató utasítási joga ugyanis nem korlátlan, és csak olyan feladatokat határozhat meg egy adott munkakörhöz rendelt, amelyek az adott munkakör keretei közé tartoznak. A Kúria következetes gyakorlata szerint a munkakör kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség, és jogellenes az a munkáltatói gyakorlat, amely a munkakör részének tekinti egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós – feladatainak ellátását (Mfv.II.10.516/2017/4., Kf.VII.39.247/2020/4., Kf.VII.39.389/2021/4., Kf.VII.39.246/2020/4., Kf.VIII.39.804/2021/4.).

[19] A kialakult és töretlen ítélkezési gyakorlat szerint a megbízási díjra való jogosultság megállapítása során kizárólag annak van jogi relevanciája, hogy az elvégzett feladatok a hivatásos állomány tagjának kinevezés szerinti beosztásához tartoznak-e. A 30/2015. BMr. egyértelműen rögzíti, hogy a beosztott tűzoltó és a különlegesszer-kezelő két, egymástól eltérő beosztás, amelyekhez nem csupán különböző feladat- és hatáskörök, de eltérő képzettségi követelmények és felelősségi szintek is társulnak. A joggyakorlat szerint a munkaköri leírás nem tartalmazhat a kinevezésben meghatározott beosztáshoz nem tartozó, általánosan ellátandó feladatot, mint az adott beosztás részét. Ennél fogva, ha a hivatásos állomány tagja hosszabb időszakon át rendszeresen a beosztásához nem tartozó, attól idegen feladatkört lát el, az többletszolgálatnak minősül, amelyért ellentételezésre jogosult (Kf.VII.40.292/2020/4.).

[20] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat-ellátás minden olyan esetben megvalósul, amikor a hivatásos

állomány tagja – a megbízás okától függetlenül – a szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkört lát el. A perben nem vitatott tényállás szerint a beosztott tűzoltó beosztású felperest az alperes több alkalommal is utasította különlegesszer-kezelői feladatok ellátására, amit a fent kifejtettek szerint egyébként jogszerűen megtehetett. Annak a körülménynek, hogy az alperes ezt a többletszolgálatot „helyettesítésnek” nevezi, a jogi minősítés szempontjából nincs relevanciája. A jogviszonyok tartalom szerinti minősítésének elve alapján a bíróságnak a tényleges feladatellátást, nem pedig a munkáltató által használt terminológiát kell vizsgálnia, így a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazását ezen elnevezés nem zárja ki. A Kúria korábbi határozataiban (Kf.VII.37.642/2020/5., Kf.VII.39.525/2021/3.) egyértelművé tette, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételek konjunktívak, vagyis együttesen vizsgálándók, s azok értelmében a hivatásos állomány tagját megbízási díj illeti meg, amennyiben – a perbeli esethez hasonlóan – rendszeresen, többletfeladatként lát el a kinevezése szerinti beosztásához nem tartozó feladatkört.

[21] Alapítanul kifogásolta az alperes a rendszeresség elsőfokú bíróság általi téves értékelését. Ezzel összefüggésben a Kúria döntései (Mfv.II.10.304/2017/15., Kf.III.45.110/2022/4., Kf.VII.45.155/2021/6., Kf.III.45.020/2021/4.) kimondták, hogy a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységéhez nem tartozó feladatokat is, ugyanakkor az ilyen jellegű feladat tartós ellátása nem maradhat ellentételezés nélkül. Ha a hivatásos állomány szolgálati viszonyban álló tagja hosszabb időszakon át „rendszerszintűen”, a beosztásához nem tartozó feladatkört lát el, az többletszolgálatnak minősül, és az alapján ellentételezésre jogosult.

[22] Az alperes által hivatkozott azon körülmények, hogy a felperes részéről ellátott feladatok eseti jellegűek voltak, és a helyettesítés mértéke nem haladta meg az egybefüggő 30 napot, a jogalap és nem a mérték tekintetében voltak értékelhetőek. A Hszt. 71. § (6) bekezdése a megbízási díjra jogosító gyakoriságot 30 napot meghaladó feladatellátásban jelöli ki. Ehelyütt mutat rá az ítéltábla, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdése értelmezését a bírói gyakorlat már elvégezte. A 30 napos időhatár a töretlen ítélkezési gyakorlat alapján az eltérő feladat ellátásának szükséges időtartama alapján vizsgálható, amely feltétel a felperes esetében megvalósult. Az eltérő feladatellátás időtartamának meghatározásához a jogszabály nem állapítja meg, hogy az egyes többletfeladat-ellátásoknak milyen időközönként kell követniük egymást, amiből az következik, hogy erre – miután a jogalkotó a rendszeres többletfeladat-ellátást kívánta díjazni – bármely időköz alkalmas lehet, amennyiben az alatt a többletfeladatok viszonylag kis időtávolságokban tendenciaszerűen, azaz mintegy rendszert alkotva követik egymást. Ennek megfelelően a megbízási díj iránti igényt megalapozó időszak akár 30 napot meghaladó terjedelmű is lehet, ami azt jelenti, hogy az alperes által felvetettekkel ellentétben a rendszeresség tekintetében a megbízási díjra jogosító időszak nem feltétlenül havi keretű, hanem ez a konkrét esettől függően hosszabb időszak is lehet. Más kérdés, hogy a megbízási díj összecszerúségének meghatározásánál viszont valóban a havi adatokból kell kiindulni, amelyek értékelésénél azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a hosszabb többletfeladat-ellátási időszak nagyobb megterhelést jelent. A megbízási díj havi keretben történő meghatározása ugyanakkor lehetőséget teremt az érintett hónapok esetében az eltérő díjmérték megállapítására, vagy akár egyes hónapok esetében a díj megállapításának mellőzésére.

[23] A felperes – az alperes érvelésével szemben – a beosztott tűzoltói feladatai elvégzése alól nem lett mentesítve, azokat havi szinten el kellett látnia; ebből az elsőfokú bíróság a helyesen feltárt tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes az eredeti szolgálati beosztásának ellátása mellett visszatérő, rendszeresen jelentkező, a beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett. E többletfeladat-ellátás a perbeli esetben – figyelembe véve az előzőekben kifejtett szempontokat – 2021. június hónaptól 2022. november hónapig tartott. Ugyan ezen időszak alatt voltak többletfeladat nélküli hónapok is (2021. november, 2022. február-március), de a rövid időtartamuk miatt ezek sem szakították meg a jelzett időszakon keresztül fennálló, egymást követő többletfeladat-ellátások tendenciaszerűségét. Mindebből kiindulva a többletfeladat-ellátás havi átlagának meghatározásánál a teljes peresített időszak alatt végzett valamennyi többletfeladat-ellátást kell figyelembe venni, ez pedig – 15 hónap időtartamból és 33 alkalommal történő többletfeladat-ellátásból kiindulva – havi 2,2 alkalmat jelent. Ez a 24/48 órás váltási rendben ellátott, alperes szerinti havi 7-8 napos (átlagban 7,5 napos) szolgálathoz képest a teljes munkaidő 29,33%-át teszi ki, ami – mind a feladatellátási időszak terjedelmét, mind a feladatellátás rendszerességét tekintve – megalapozza a felperes megbízási díjra való jogosultságát; az eseti jellegűnek semmiképp sem minősíthető. A megbízási díjra való jogosultságnak az alperes által tulajdonított szűkítő értelmezése (folyamatosan, megszakítás nélkül havi három napot meghaladó feladatellátás) nem következik a jogszabály azon céljából, hogy rendszeres és tartós helyettesítés esetén a többletfeladatok ellátása nem maradhat ellentételezés nélkül. Kiemeli az ítéltábla azt is, hogy az alperes által hivatkozott, az illetmények kifizetésével, számféjtésével kapcsolatos, a Hszt. 163. §-ában foglalt előírások a jelen per vonatkozásában semmilyen relevanciával nem bírnak, a többletfeladatok ellátását és annak ellentételezési kötelezettségét nem érintik.

[24] Összegezve: a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett és a felperes által megjelölt feladatok nem a felperes beosztásához tartoztak, a többletfeladatok ellátására rendszeresen, folyamatosan visszatérő jelleggel került sor, így a Hszt. 71. § (6) bekezdése szerinti 30 napot meghaladó megbízási megvalósulása megállapítható. A különlegesszerű kezelő feladatainak ellátása nem eseti jellegű, hanem rendszeresen ismétlődő kötelezettsége volt a felperesnek, így az alapján díjazásra vált jogosulttá. E körben az alperesnek a Pécsi Törvényszék 11.K.700.400/2021/19. számú ítéletére hivatkozása nem volt figyelembe vehető, mivel a Kp. 99. § (1) bekezdése szerint csak a Kúria olyan közzétett határozata tekinthető korlátozott precedensképesnek, amely 2012. január 1-je után keletkezett és szerepel a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (Kúria Kfv.I.35.552/2021/6.). A felhívott ítélet e kritériumnak nem felel meg.

[25] Az elsőfokú bíróság a feltárt tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes visszatérő, rendszeresen jelentkező, beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett, amelyek a megbízási díjra való jogosultságát – a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján – megalapozták.

[26] Az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés, hogy az eredeti munkakör mellett ellátott többletfeladatokra tekintettel a megbízási díjat milyen mértékben határozza meg (Kf.VII.37.780/2020/5.). Az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, ezért azt a bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg. A másodfokú bíróság kizárólag abban a körben vizsgálódhatott, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése okszerű volt-e.

[27] A 31/2015. BMr. 35. § (6) bekezdése szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, annak az eredeti munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, gyakorisága, az arra előírt többlettudás, a megbízással járó többletteher, valamint a helyettesített szolgálati beosztás besorolása szerint a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak figyelembevételével egyedi mérlegelés alapján kell meghatározni, tekintettel arra, hogy a többletterhet a jogalkotó az illetményalap 50-200%-áig terjedő összeggel kompenzálja. A bíróságnak valamennyi szempontot összességében kell mérlegelnie, és a feladatokat egyedileg megvizsgálva döntenie arról, hogy a ténylegesen ellátott többletfeladat milyen mértékű megbízási díjat von maga után.

[28] Az ítéltábla rámutat, hogy az elsőfokú bíróság kellő súllyal vette figyelembe az elvégzett munka mennyiségét, minőségét és milyenségét. A beosztott tűzoltó és a különlegesszer-kezelő beosztás közötti hierarchiabeli különbséget, a besorolási kategória eltérőségét, a fokozottabb anyagi felelősséget, a szükséges speciális szakképzettséget, mindezeket egyenként és összességében értékelve az elsőfokú bíróság okszerű mérlegeléssel állapította meg a megbízási díj mértékét a havi három vagy több alkalommal ellátott többletfeladatok esetében az illetményalap 75%-ában, a havi háromnál kevesebb alkalommal ellátott többletfeladatok esetében pedig az 50%-ában (elsőfokú ítélet [7] bekezdés). Ennek során a mérlegelése indokairól megfelelően számot adott, és a mérlegelés törvényben biztosított 50-200%-ig terjedő kereteit nem lépte túl.

[29] Az ítéltábla arra is rámutat, hogy a mérlegelési tevékenységet minden esetben egyediesítve, az adott munkavállalóra nézve, valamennyi mérlegelési szempontot figyelembe véve, nem pusztán számszaki kimutatások egybevetésével kell elvégezni. Márpedig a perbeli esetben az nyert megállapítást, hogy a különlegesszer-kezelői feladatellátás a beosztott tűzoltóhoz képest jelentős többletigénybevételt, illetve -felelősséget jelentett, s hogy a felperes a perbeli időszakban havonta átlagban 2,2 alkalommal volt köteles a többletfeladat-ellátásra, ami a 24/48 órás váltási rendben ellátott havi 7-8 napos szolgálatot figyelembe véve a havi akár csak egy alkalommal megvalósuló ilyen feladattellátás esetén is indokolja a megbízási díj megállapítását. Nem eltűzött a havi háromnál kevesebb alkalomra az illetményalap 50%-ában, három vagy több alkalomra pedig a 75%-ában meghatározott megbízási díj, így az elsőfokú bíróság e döntése kapcsán nem állapítható meg okszerűtlen mérlegelés.

[30] A fellebbezésben hivatkozott Mfv.II.10.549/2015/5. számú kúriai döntésben foglaltak ügyszorosság hiányában nem voltak irányadóak. A hivatkozott eseti döntésben a szerkezelő beosztású felperes helyettesítette a hivatásos állomány szerparancsnok beosztású

tagját olyan időszakban, amikor még nem a Hszt., hanem a régi Hszt. volt hatályban. A hivatkozott ítéletből nem derül ki, hogy annak felperese milyen munkarendben dolgozott, a Kúria havi hány ellátott szolgálathoz mérten tette a megállapítását a szolgálatellátás nem számottevő mértékét illetően. Ezzel szemben jelen perben a tényállás markáns elemét képezte az, hogy a felperes 24/48 órás váltásos munkarendben dolgozott, és a havi 7-8 szolgálathoz képest értékelte többletfeladatként az általa elvégzett helyettesítést a bíróság. Súlytalan volt az alperesnek az a hivatkozása is, miszerint a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletében írt, egy évre vonatkoztatott százalékos meghatározás nem tartható, ugyanis a jelen perben nem arról kellett dönten, hogy e korábbi ítéletnek az alperes eleget tud-e tenni vagy sem.

[31] A törvényszék az elsőfokú perköltség összegének megállapításánál a becsatolt ügyvédi megbízási szerződés tartalmát, a pernyertesség-pervesztesség arányát és azt a körülményt vette figyelembe, hogy az alperes a felszámított összeget az elsőfokú bírósági eljárásban nem kifogásolta. A fellebbezésben hivatkozott IM rendelet 2. § (2) bekezdése ugyan valóban feljogosítja a bíróságot, hogy a kikötött ügyvédi munkadíjat mérsékelje, azonban csak kivételes esetben, ha a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és a munkadíj között aránytalanság áll fenn. E vonatkozásban az ítéltábla utal arra, hogy amennyiben a pervesztes fél a fellebbezésében a per sorozat jellegére tekintettel kéri a perköltség csökkentését, úgy ezirányú kérelmét konkrét indokolással köteles ellátni; nem elegendő az ügy sorozat jellegére történő általános hivatkozás (Kúria Kpkf.VI.40.157/2020/2. számú döntése). Ezen túlmenően a Kúria alperes által is hivatkozott Pfv.II.20.887/2023/6. számú döntése tükrében a bíróság mérséklési lehetősége szűken értelmezendő; a perhez kapcsolódó képvisleti tevékenység vizsgálata elsődlegesen tényeken alapulhat, és a kifejtett ügyvédi tevékenység eljárásjogi szempontú konkrét értékelését jelenti, az arányossági vizsgálat keretében a jogi képviselő munkájának tartalmi minősége nem értékelhető. A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes fellebbezésében az elsőfokú perköltség mérséklése körében nem vetett fel olyan szempontokat, amelyeket az elsőfokú bíróság jogszerűtlenül nem vett figyelembe, holott azok az aránytalanság megállapítását, a perköltség mérséklését indokolhatták volna, nem támasztotta alá konkrét periratokon alapuló, részletesen kidolgozott tényállításokkal, hogy a felperesi képviselő tényleges perbeli tevékenysége az általa vállalt kötelezettségeknek miért nem felelt meg (pl. a tárgyalásokon igazolatlanul nem vett részt, avagy a periratokat határidőben nem nyújtotta be, az ellenfél perirataira nem reagált). Megjegyzendő továbbá, hogy a felperes mintegy 76%-ban lett pernyertes, melyhez képest – a felszámított 299.000 forint ügyvédi munkadíjat figyelembe véve – a megállapított összeg már önmagában jelentősen mérsékeltnek tekinthető, ezáltal a helytálló ítéleti döntés megváltoztatására, az elsőfokú perköltség ítéltábla általi további mérséklésére nem volt ésszerű indok.

[32] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[33] A másodfokú bíróság a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 81. §

(1)-(2), (5) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint az IM rendelet 2. § (1) bekezdésére, a benyújtott költségjegyzékre és a felperesi jogi képviselő fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozatára figyelemmel állapította meg. A felperes által felszámított költség összegét a pertárgy értékére, az ügy bonyolultságára, az előterjesztett fellebbezési ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényére, valamint a fellebbezési tárgyaláson történt megjelenésre tekintettel a felszámított összeggel arányban állónak ítélte.

[34] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű 23.963 forint összegű fellebbezési illeték az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja és 102. § (1), (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[35] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 77. §-a értelmében tárgyaláson bírálta el.

[36] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. szeptember 16.

dr. Antal Regina s. k.	dr. Koós Szabolcs s. k.	dr. Oláh Zsolt s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró